Сонети

Франческо Петрарка

DOVIDKA.BIZ.UA

Сонет 61

Благословенні будьте, день і рік,
І мить, і місяць, і місця урочі,
Де постеріг я ті сяйливі очі,
Що зав'язали світ мені навік!

Благословен вогонь, що серце пік,
Солодкий біль спечаленої ночі
І лук Амура, що в безоболоччі
Пускав у мене стріл ясний потік!

Благословенні будьте, серця рани
І вимовлене пошепки ім'я
Моєї донни - ніжне і кохане,

І ці сторінки, де про неї я
Писав, творивши славу, що не в'яне, -
Й ти, неподільна радосте моя!

Перекладач: Д.Павличко

Сонет 132

Як не любов, то що це бути може?
А як любов, то що таке вона? Добро? —
Таж в ній скорбота нищівна. Зло? —
Але ж муки ці солодкі, боже!
Горіти хочу? Бідкатись негоже.
Не хочу? То даремна скарг луна.
Живлюща смерте, втіхо навісна!
Хто твій тягар здолати допоможе?
Чужій чи власній волі я служу?
Неначе в просторінь морську безкраю,
В човні хисткому рушив без керма;

Про мудрість тут і думати дарма —
Чого я хочу — й сам уже не знаю:
Палаю в стужу, в спеку — весь дрижу.

Сонет 162

Щасливі квіти й благовісні трави,
Прим'яті донною на самоті.
Пісок, що береже сліди святі
Чудових ніжок під листком купави;

Гаї прозорі, віти, наче пави,
Фіалки у любовній блідноті,
Ліса вільготні, тихі та густі,
Куди не сходить сонце величаве;

О краю мій, о ріки голубі,
Ви омиваєте Лаури очі,
Їх блиск перебираючи собі.

Прекрасні ви в своєму непороччі!
А там підводні скелі серед ночі
Горять в мого закохання журбі.

Перекладач: Д.Павличко

Сонет 267

Де погляд ніжний, де чарівний вид;
Де постать горда, де стрункa постава,
Де мова та бентежна й величава,
Що завдає негідникові встид?

Де сміх, що жалить того, хто набрид?
Де та душа, що, мов зоря яскрава,
Висока й гідна владарського права,
Небесну нам осяяла блакить?

Я вами дихаю, для вас палаю,
Я народився для вашого єства,
Без вас мені нема й не треба раю;

Як радість відійшла моя жива,
В словах надію я плекав безкраю,
Та вітер порозвіював слова.

Перекладач: Д.Павличко

Сонет 312

Ні зоряних небес мандрівні хори,
Ні вітрокрилі в морі байдаки,
Ні в полі збройних лицарів полки,
Ні звіра красного глибокі нори,
Ні вісті, що приходять через море,
Ні строф любовних точені рядки,
Ні в ароматах свіжої луки
Співання дам, що тішать наші зори, —
Ніщо мого вже серця не торкне:
Свій день і сонце втратило, трудне.
І все для нього мороком укрите.
Журбою стали довгі дні мої:
Я кличу смерть, бо прагну ту зустріти,
Що був би краще не стрівав її.

***

Благословенні місяць, день і рік,
Пора, година, край, містина мила,
Коли краса її очей сп'янила
Мене, і став я бранцем їх повік.

Благословенні: біль, що в душу вник,
Що об'явилась ним Ерота сила,
Лук і стріла, що серце проразила,
І рана, що пройшла в його тайник.

Благословенні всі рази, коли я
Ім'я моєї пані називав,
Мої зітхання, порив, плач і мрія.

Благословенні і рядки, що склав
Я їй на честь і мисль моя: до неї
Вона іде, до неї однієї.

Перекладач: Михайло Орест

* * *

Коли любов, схиливши зір, нетлінне
Збирає дихання в одно зітхання
І перетворює його в звучання
Ясне, благе, небесне, янголине,

Моє все серце так розкішно гине,
І так нуртують мислі і бажання,
Що мовлю я: "О мите, будь остання,
Якщо такої гідний я кончини!"

Але той голос, що в його я волі,
Спиняє душу, відійти готову:
Його впиваючи, вона блаженна.

І знов живу я, і моєї долі
Нить то вкоротить, то розгорне нову
Вона, що межи нас, небес сирена.

Перекладач: Михайло Орест

* * *

Є звірі: сонця блиск їх зносить зір,
І звірі є, що світла дар багатий
Для них засильний, щоб його прийняти,-
Підходить вечір їм і тіней мир.

Є також інші: їх жене в простір
Назустріч сяєву порив крилатий,
Хоч згубну міць його їм дано знати.
Подібний я до них, я - бідний звір.

Моєї пані світла не знесу я
І чую, що шукатиму я всує
Похмурих місць і пізньої доби.

Сліз очі повняться, і біль їх жалить;
І все ж іду я на наказ судьби
До сонця, що мене - я знаю - спалить.

Перекладач: Михайло Орест

* * *

Хто чуд жаден, які дійснять природа
І небо, хай приходить подивляти
Світило це, для світу забагате:
Сліпий-бо світ, чужа йому чеснота.

Хай він спішить, бо не триває врода,
Гне ліпших смерть, а злим дає стояти,
І та, що ждуть її богів палати,-
Вона мине, прекрасна ця істота.

Побачить він, прийшовши своєчасно,
Співміру гожу всіх дарів і чарів,
У ній, єдиній, явлену велично.

І скаже він, що я віршую празно,
Що надмір сяєва мій ум потьмарив,-
А прийде пізно - плакатиме вічно.

Перекладач: Михайло Орест

* * *

Зефір життя вертає краснодення -
Траву на запахущі оболоні,
Первоцвіти то білі, то червоні
І щебет Прокни з горем Філомени.

Сміються луки, небо знов натхненне,
Зевс радий радістю своєї доні,
Все на землі, в повітрі, в воднім лоні
Кохання знати хоче знов, блаженне.

А я, нещасний? Тяжчі ще зітхання
В моє вернулись серце; ключ від нього
Вона взяла на небо в мить розстання.

Все: цвіт і птиці голосу дзвінкого,
І коло дам достойних упадання
Мені - пустеля, повна звіру злого.

Перекладач: Михайло Орест

* * *

Як тужить соловей в цій тишині
По любій подрузі чи по дитині!
Його жалі побожні, зазивні
Так ніжно ллються в небі і в долині.

Зо мною всю він ніч. Його пісні
Говорять про моєї долі тіні;
Я каюсь: бо не вірилось мені,
Що смерті злій підвладні і богині.

Не мудрий той, хто певним жити звик!
Хто б думав перстю бачити земною
Цих двоє сонць і світла їх потік?

Мій лютий жереб вирок свій пророк,
Щоби спізнав я, зрошений сльозою:
Істотам любленим - недовгий вік,

Перекладач: Михайло Орест

* * *

Всі ангели і духи всі верховні,
Коли прийшла до горньої господи
Мадонна, всі благої насолоди
І захватів були побожних повні.

"О, що за чар і сяєва сановні! -
Вони казали,- цвіт такої вроди
Вже від віків не зносився в висоти,
Землі лишивши падоли гріховні".

Вдоволена оселею новою,
Вона найдосконаліших з собою
Порівнює, але глядить часами

Назад; я бачу в погляді чекання
І лину в небеса всіма думками:
"О, не барись!" - звучить її прохання.

Перекладач: Михайло Орест